

ÉGI VÁNDOR, SZABAD SZEMMEL

A 46P/WIRTANEN-ÜSTÖKÖS

SZÖVEG: FRANCICS LÁSZLÓ | FÉNYKÉP: ÁGOSTON ZSOLT

Az üstökösöket mindig nagy érdeklődés övezte, ma is szól nekik a laikus közönség rajongása, de csillagászok és amatőr csillagászok között is akadnak olyanok, akik az életüket szentelik eme égitesttípusnak. Ha régi felvételeket, újsághíreket böngészünk, meg is értjük, hogy miért...

Túl azon, hogy a becses felfedezőt az a megtiszteltetés éri, hogy nevével fémjelzik az égi vándort, némelyik üstökös óriási, feltűnően fényes, emiatt generációkon át emlegetett égi jelenségként vonul be a csillagászat-történetbe. Ha visszaemlékszünk fiatalkorunk nagy üstökösöire, valószínűleg meg tudunk számolni legalább egyet, idősebbek pedig akár többet is a csóvás égitestekkel történt találkozások közül. Ilyen

DE MI A HELYZET A XXI. SZÁZADDAL?

Korunkban mintha alábbhagyott volna a nagy üstökösök érkezése: több mint két évtizede nem járt erre komoly érdeklődés övezte égi vándor. Nos, ez részben igaz, részben pedig nem. Tény, hogy hazánkból valóban nem tudtunk megfigyelni fényes üstökösöket a közelmúltban, ennek ellenére akadt néhány gyöngyszem. Ilyen volt a Nap-súroló, azaz központi csillagunkat jelentősen megközelítő McNaught-üstökös, ami a déli félteke egén ragyogott fel 2007-ben. Sajnos, a McNaught idehaza csak minimálisan volt észlelhető, igaz, akkor voltak, akik a nappali égen szabad szemmel is látták, ami elképesztő ritkaság! A Holmes-üstökös ugyan-

ezen év novemberében tört ki és jelentéktelen fénypontból (éjszakai) szabad szemmel üstökössé nőtte ki magát. A kitorése valódi robbanás lehetett, hiszen rövid időn belül eredeti fényes-

ségének milliószorosával tündökölt! Szabad szemmel még a fényszennyezett városokból is látható fényfolt azonban nem keltette fel a nagyközönség érdeklődését. Nem így az ISON-üstökös érkezése, ami egy pontatlan mérésnek köszönhetően még a legendás Hubble-űrtávcső figyelmét is magára vonta, azonban hamarosan kiderült, hogy nemhogy az évszázad üstököse nem lesz, ha-

nem semmilyen sem! A Nap közelébe jutva a peremvidékről érkező jövevény 2013 novemberének végén elporladt a hőségben.

Az azóta elmúlt fél évtized csak távcsővel vagy fotografikusan megfigyelhető üstökösöket hozott. Persze mindig akadnak olyanok, amelyekről szép felvételeket lehet

készíteni, de ennél sokkal több élményt nem kínálnak a megfigyelőknek. Nem csoda hát, hogy sokan sóvárogva várják az elkövetkezendő „nagy üstököst”...

ADDIG IS...

A 46P/Wirtanen sokak meglepetésére 2018 végén szabad szemmel is megfigyelhetővé vált. Érdekessége, hogy sok másikkal ellentétben a Wirtanen az üstökösök úgynevezett „Jupiter-családjába” tartozik, azaz igen rövid idő alatt, öt és fél évente kerüli meg a Napot, és a mostani földközelsége történelmi jelentőségű. Alig 12 millió km-re,

kevesebb, mint a Föld–Nap-távolság tizedére haladt el mellettünk. Az elkövetkezendő 20 évben várhatóan nem lesz hozzánk közelebb kerülő üstökös.

Mindez persze nem jelenti azt, hogy még fényesebb ne érkezhetne. Aki lemaradt volna a 46P/Wirtanenről, rögtön reménykedhet a C/2018 Y1 „Iwamoto” japán felfedezésű kométa idei tél végi érkezésében, ami szerencsés esetben szintén szabad szemmel is megfigyelhető lesz.

Távolabbi találgatásokba azonban nem érdemes bocsátkozni az égi vándorok igencsak kiszámíthatatlan világában. „Nagy üstö-

kösök” átlagosan 10-20 évente érkeznek, s mivel hazánkból már jó ideje nem láttunk ilyen, van okunk reménykedni. Addig is érdemes gyönyörködni az asztrofotósok szépséges felvételeiben.

FRANCICS LÁSZLÓ
ÉPÍTÉSZMÉRNÖK, FOTÓGRÁFUS,
EGYETEMI OKTATÓ, A HAZAI
ASZTROFOTÓS-MOZGALOM
EGYIK FŐ SZERVEZŐJE

[HTTP://WWW.PTES.HU](http://www.ptes.hu)

ÁGOSTON ZSOLT
ÉPÍTŐMÉRNÖK,
3 ÉVE FOGLALKOZIK
ASZTROFOTÓZÁSSAL

A Holmes-üstökös jelentéktelen fénypontból (éjszakai) szabadszemes üstökössé nőtte ki magát. Rövid időn belül eredeti fényességének milliószorosával tündökölt!

lehet számunkra a Hale–Bopp-üstökös 1997-es közelsége, vagy egy évtizeddel korábban a legendás Halley-üstökös 1986-os visszatérése. Mindkét esemény felírta magát a „nagy üstökösök” emlékfalára, ahová kb. 30-40, az időszerűség előtti 3. századtól feljegyzett, az emberiség történelmi emlékezetében is nyomot hagyó kométa került.

**A FELVÉTELT ÁGOSTON ZSOLT KÉSZÍTETTE
20 CM TÜKÖRÁTMÉRŐJŰ
NEWTON-TÁVCSŐVEL,
CANON EOS 6D FÉNYKÉPEZŐGÉPPEL
2018. DECEMBER 8-ÁN**